

50pA-tA'dobozok

Contributed by TÁth Gyula

2009. February 23. Monday 14:06

Last Updated 2009. August 25. Tuesday 09:49

There are no translations availableEbben a cikkben szeretnÅ©k segÅ-tÅ©get nyÅjtani mindazoknak, akik Å©pÅ-tÅ'dobozos makettek (kitek) vÅjsÅjrlÅjsÅjn tÅ¶rik a fejÅ¼ket. A legfontosabb dolog, hogy mindig merjÅ¼nk segÅ-tÅ©get kÅ©rni. A MagyarorsÅjgon jelenleg elÅ©rhetÅ' kitgyÅjrtÅ³k sajnos az esetek tÅ¶bbsÅ©gÅ©ben elÅ©g csapnivalÅ³ minÅ'sÅ©get kÅ©pvis amit mÅ©g tÅ¶rtÅ©nelmi hiteltelensÅ©ggel is sÅ°lyosbÅ-tanak, mindezt sokszor horribilis Åiron. Ennek ellenÅ©re vannak olyan dobozos kitek is, amik megfelelÅ' minÅ'sÅ©gÅ±ek, minimÅjlis javÅ-tÅjssal szÅ©p hajÅ³ kÅ©szÅ-thetÅ' belÅ'1Å¼k. Ebben a cikk teljessÅ©g igÅ©nye nÅ©kÅ¼l Å©" ÅjttekintjÅ¼k a Å©pÅ-tÅ'doboz palettÅjt annak Å©rdekÅ©ben,hogy mindenki megfelelÅ'en tu vÅjlasztani: megismerkedÅ¼nk a legismertebb gyÅjrtÅ³kkal kÅ-nÅjlatuk, kitjeik minÅ'sÅ©ge Å©s ÅjrszÅ-nvonala alapjÅjn, illetve kitekintÅ¼nk a MagyarorsÅjgon nem forgalmazott kitekre Å©s beszerzÅ©si lehetÅ'sÅ©geikre is.

A kiteket elÅ'szeretettel vÅjsÅjroljÅjk olyan makettezÅ'k, akiknek nincs lehetÅ'sÅ©ge fa megmunkÅjÅjsÅjra alkalmas berendezÅ©ket telepÅ-teni otthon, esetleg anyagi forrÅjs, vagy akÅjr helyhiÅjny miatt sem. Emellett elÅ'fordulhat, hogy valaki szeretne modellezni, de nem akar idÅ'tlen idÅ'ket rÅjszÅjnni egy tÅ¶rtÅ©nelmileg tÅ¶kÅ©letesen pontos modell elkÅ©szÅ-tÅ©sÅ©re. A kitek Å¶sszeÅjllÅ-tÅjsÅjhoz - mivel fÅ©lig-meddig elÅ'kÅ©szÅ-tett Åjllapotban kapjuk az alkatrÅ©szeke ÅjltalÅjban egyszerÅ± kÅ©sziszerszÅjmok elegendÅ'ek, nincs szÅ¼ksÅ©g speciÅjlis gÅ©pekre. Ha mÅjr eldÅ¶ntÅ¶ttÅ¼k, hogy szeretnÅ©nk vÅjsÅjrolni, Å©pÅ-teni, a legfontosabb, hogy ne kÅ¶ltsÅ¼k hiÅjba a pÅ©nzÅ¼nket. Egy teljesen kezdÅ', laikus szÅjmÅjra a szÅ©p dobozgrafikÅjval reklÅjmozott, drÅjga fahajÅ³ kit egyben feltÅ©tlenÅ¼l jÅ³t is jelent, holott sajnos nem ez a helyzet. ElÅ'szÅ¶r is Å©" sÅ ez lenne a legfontosabb tanÅjcs Å©" mindig merjÅ¼nk segÅ-tÅ©get kÅ©rni. Ezen az oldalon elÅ© modellezÅ' jelen van, akik mÅjr tÅ¶bb dobozos modellt is Å©pÅ-tettek. Olyanok is, akik csak sajÅjt modellt Å©pÅ-tettek tervrajz alapjÅjn, tehÅjt biztosan tudnak segÅ-tÅ©get nyÅjtani.Å ElÅ'szÅ¶r is, vegyÅ¼k kÅ©t csoportba a kitet vÅjsÅjrolni szÅjndÅ©k, akik pontosan tudjÅjk, hogy melyik hajÅ³ modelljÅ©t szeretnÅ©k megÅ©pÅ-teni, mÅjr Å©zcsakÅ©e azzal kell megkÅ¼zdeniÅ¼ igÅ©nyeik Å©s pÅ©nztÅjrcÅjjuknak megfelelÅ'en az ideÅjlis modellt ki tudjÅjk vÅjlasztani. SzÅjmos ismert, nÅ©pszerÅ± hajÅ³ modelljÅ©t megtalÅjlik nagyon sok gyÅjrtÅ³ kÅ-nÅjlatÅjban, Åjm a minÅ'sÅ©g Å©s az Åjr rettenetesen nagy szÅ³rÅjsÅ°. Akik tudjÅjk pontosan, melyik hajÅ³ modelljÅ©t akarjÅjk megÅ©pÅ-teni, csak szeretnÅ©nek fahajÅ³ modellt Å©pÅ-teni, azok szÅjmÅ legfontosabb az lehet, hogy egy ÅjltalÅjban megfelelÅ' minÅ'sÅ©get produkÅjÅ³, Å©s azt megfelelÅ' Åiron szÅjllÅ-tÅ³ cÅ©g m vÅjlasszÅjk. Ehhez is szeretne e cikk egy kis segÅ-tÅ©get nyÅjtani. Amikor kivÅjlasztjuk Åjlmaink hajÅ³jÅjnak Å©pÅ-tÅ'doboz boltban, az elsÅ' dolog, amire rÅjnÅ©zÅ¼nk a csodÅjlatos dobozgrafika utÅjn, az az ÅjrcÅ©dula. LÅjtva, hogy mÅjr a kÅ¶zepe valÅ³sÅjgban 50-70 cm hosszÅ³sÅjgÅ° modellek Åjra is tÅ¶bb tÅ-zezer forint, bizony Å©rdemes lenne tudni, mire is szÅjmÅ-thatunk az Å¶sszeÅjllÅ-tÅjs sorÅjn. Ne legyenek illÅ°ziÅ³ink! KÅ©tsÅ©gtelen, hogy minden egyes vÅjsÅjrlÅjkor Å°jab kelepçÅ©be csal a fogyasztÅ³i tÅjrsadalom, hiszen, ha utÅjnaszÅjmolunk, mennyi is lehet egykit elÅ'ÅjllÅ-tÅjsi kÅ¶ltsÅ©ge (lÅj Szeibel LÅjsziÅ³: Å©pÅ-tÅ'dobozos modellek tuningolÅjsa 1.-4. c. cikkeit), egyÅ©rtelmÅ±vÅ© vÅjlik, hogy a kitgyÅjrtÅ³k rendkÅ nagy haszonnal dolgoznak. Mindehhez hozzÅjÅjruL mÅ©g a kit alapanyagÅjnak minÅ'sÅ©ge, ami megint csak a modellÅ©pÅ-tÅ©letÅ©t keserÅ-ti meg, amennyiben rossz, vagy akÅjr a gyÅjrtÅ³ Åjltal rosszul megvÅjlasztott alapanyagokkal talÅjlja szembe magÅjt az Å©pÅ-tÅ©snÅ©l. A kit minÅ'sÅ©gÅ©t tehÅjt, amennyire lehetsÅ©ges, vÅjsÅjrlÅjkor mindig ellenÅ'rizni kell, sÅ figye hogy csak akkor vÅjsÅjroljuk meg a kitet, ha megfelelÅ'nek talÅjljuk.Az fahajÅ³ modellezÅ©s a repÅ¼lÅ'- Å©s egyÅ©b mÅ±any makettek Å©pÅ-tÅ©sÅ©hez kÅ©pest elhanyagolhatÅ³ rÅ©tegeket mozgat meg, tehÅjt elÅ©g egyszerÅ± lefedni az itthoni keres KevÅ©s gyÅjrtÅ³ kevÅ©s modellje Å©rhetÅ' el a hazai boltok polcain, gyakran csak rendelÅ©sre szÅjllÅ-tanak kiteket. A makettÅ©pÅ-tÅ' sokszor tehÅjt csak az itthoni kÅ-nÅjlat minÅ'sÅ©gi szÅ-nvonalaÅjval szembesÅ¼l, nem is gondolva arra, hogy esetleg mÅjs gyÅjrtÅ³k kitjei hasonlÅ³ Åiron sokkal jobb minÅ'sÅ©get tudnÅjnak nyÅjtani. A fÅ' akadÅjly ezen az Å°ton persze informÅjciÅ³ hiÅjnya Å©s a beszerezhetÅ'sÅ©g problÅ©mÅjja. Az informÅjciÅ³ megszerzÅ©se ma mÅjr nem kihÅ-vÅjs, minder bÅjtorÅ-tanÅ©k, hogy merje hasznÅjlni az internetet ebben a tÅ©mÅjban is. MinimÅjlis nyelvtudÅjssal (gyakran mÅ©g ez is szÅ¼ksÅ©gtelen) megtalÅjlhatja szÅjmos, idehaza nem forgalmazott kitgyÅjrtÅ³ honlapjÅjt, kÅ-nÅjlatjÅjt. A beszerezhetÅ'sÅ©g gondja is inkÅjbb csak vÅ©lt, mint valÅ³s, ugyanis szÅjmos kÅ¼lfÅ¶ldi internetes webÅjruhÅjzban megvÅjsÅjrolhatÅ³ak a hajÅ³k kitjei, rÅjadÅjsul ezeket Å©szszerÅ± postakÅ¶ltsÅ©ggel el is juttatjÅjk a vÅjsÅjrlÅ³hoz. Ez ma mÅjr az EurÅ³pai UniÅ³ terÅ¼letÅ©n belÅ¼l nem okozhat gondot, de biztonsÅjggal vÅjsÅjrolhatunk akÅjr az EgyesÅ¼lt Å°llamokbÅ¼ is, persze onnan tetemes postakÅ¶ltsÅ©ggel.ElÅ'szÅ¶r is nÅ©zzÅ¼k meg az ismertebb (itthon jelenleg forgalmazott, illetve kÅ¼lfÅ¶ldrÅ' beszerezhetÅ') kitgyÅjrtÅ³k kÅ-nÅjlatjÅjt. Ehhez a legjobb alapot egy Å¶sszehasonlÅ-tÅjs szolgÅjtathat, amely sorÅjn a kÅ¶vetkezÅ' egyszerÅ± szempontokat vesszÅ¼k figyelembe:

A gyÅjrtÅ³ kÅ-nÅjlata Å©s az elÅ©rhetÅ' mÅ©re Å¶nmagÅjban nagyon sokat elÅjruL a gyÅjrtÅ³rÅ³l, ugyanis: a gyÅjrtÅ³k a hajÅ³k Å©pÅ-tÅ'elemeit ipari gÅ©pekkal tÅ¶megterme kÅ¶ltsÅ©ghatÅ©kony megoldÅjs az, ha viszonylag kevÅ©s fÅ©le alkatrÅ©szt kell gyÅjrtani Å©s azok minÅ©l tÅ¶bb kithz megfelelÅ'ek lesznek. Ezt Å°gy lehet kÅ¶nyvedÅ©n elÅ©rni, hogy az egyes hajÅ³k mÅ©retarÅjnyÅjt Å°gy vÅjlasztjÅjk meg, hogy minÅ©l tÅ¶bb tÅ¶megtermelet alkatrÅ©sz legyen kÅ¶zel helyes mÅ©retÅ±. SÅ't mi tÅ¶bb, a spÅ³rolÅjs az egyes maketteken be is Å©rtendÅ', sokszor tÅ¶bbfÅ©le szÅ¼ksÅ©ges mÅ©ret helyett csupÅjn egyfÅ©lÅ©t kapunk a dobozban. Ez persze sokkal egyszerÅ±bb megoldÅjs, mint kÅ¼lÅ¶nbÅ¶zÅ' hajÅ³kat azonos mÅ©retarÅjnyban gyÅjrtani, amikor is ugyanabbÅ¼l a tÅ-pusÅ° alkatrÅ©szbÅ'l (pl. kormÅjnykerÅ©k, ÅjgyÅ°nyÅ-lÅjs tokok Å©s fedelek, stb.) nagyon sokfÅ©le mÅ©retre lenne szÅ¼ksÅ©g, ha terveknek meg szeretnÅ©nek felelni.Å (A mÅ©retarÅjnyok tekintetÅ©ben a konvencionÅjlis arÅjnyokat tekintem mÅ©rtÅ©kadÅ. Ezek a tÅ¶rtÅ©nelmi hajÅ³makettek esetÅ©ben kontinentÅjlis mÅ©rtÅ©kegysÅ©gekben 1:50 Å©s 1:100. Az angolszÅjsz terÅ¼l mÅ©rtÅ©kegysÅ©grendszerettÅ'l a mai napig eltÅ©r, itt a megfelelÅ' arÅjnyok 1/4 coll : 1 lÅjb, valamint 1/8 coll : 1 lÅjb. MiutÅ lÅjb = 12 coll, ezÅ©rt az elÅ'bbi 1:48, az utÅ³bbi pedig 1:96 mÅ©retarÅjnyok felel meg. Az EgyesÅ¼lt Å°llamokban igen elterje mÅ©g a 3/16 coll : 1 lÅjb (1:64) arÅjny is, illetve sokszor talÅjlkozhatunk 1:75 mÅ©retarÅjnyval is. Kisebb hajÅ³k rÅ©szletes modelljeinÅ©l 1:10, de akÅjr 1:15 Å©s 1:25 arÅjnyok is elÅ'rodulnak. Å°rtÅ©k/Åjr arÅjny. Ha mÅjr hÅjztartÅjs szÅjmÅjra tetemes Å¶sszeget szÅjnunk a kit megvÅjsÅjrlÅjsÅjra, nem lehet fontosabb szempont, mint hogy a

gyártás milyen minőséggel kiteket állít-e el. Ebből már tudható, hogy a kit alapanyagának minősége azonos helyes megválasztással az előre gyártott szerkezeti elemek (elsősorban fém elemek, ormamentikák) kidolgozottsága, minősége. Emellett a terv helyességére, a mellékelt rajsszerkezetek tisztaságára, a tervmutató rajzszületességére, egyértelműségére, vagy akár a csomagolás is kihatással van. A tervleírásban tehát felsorolom: az ismertebb kigyártásokat; az internetes honlapjukat (ahol ilyen nem található, ott a reményeim szerint csaknem teljes körű leírásokat, rajzokat, cikkeket honlapjaikra adtam meg, ezeket (i)vel jelöltem); az összesítőket (kb. hány kité forgalmaznak, a tervleírásban DB oszloppal jelölve, az értékek magyarizata: 0 - 10 alatt, az 25 kitézet, 2 "25" 40 kitézet, 3 "40" 40 modell fémleírás van a választék); a használt műanyagokat; az árszámvetést (1-olcsó, 2-közepes, 3-drág). Felhívom a figyelmet, hogy ez csak egy ártáblázat, ráadásul a beszerzési forrásra is felhívom, hogy mennyibe kerülnek az anyagok; a tervleírás a tervleírás egy teljesen szubjektív ajánlás (0 "pár percnyi munka, *-használat, **-ajánlott, ***-kiemelkedő). A tervrajzok előrebocsátásom, hogy az ajánlás nem a saját, illetve más tapasztalataimra alapul csupán.

(IT)
Latina / (ES)

/ (UK)

(IT)

(IT)

(US)

(ES)

(Victory Models)

Boats

Navy)

romodel

35,40,43,45,50,60,75,90,98,100,120,150

Shipways

Creativo)

megállapítás. Ha egy kigyártásról sok műanyagban gyárt, azonban nincs túl nagy választék, az azt jelenti, hogy viszonylag kevésféle terv megtermelt, előregyártott elemet készítenek, amit igyekeznek minél több kitéhez felhasználni. Ennek legegyszerűbb módja a műanyag olyan megválasztása, hogy a felhasznált elemek többsége nagyjából megfeleljen a valóságnak. Természetesen ilyenkor a legkritikusabb esetben kapunk jó modellt. Árdemes tehát inkább a kisebb választékú műanyagokkal dolgozni, mint a nagy választékúval. A tervleírásból leolvasható, hogy a gyártás árszámvetés. Ha tehát az előző kité szempont alapján (választék, műanyagok) magunkban kialakított valamiféle sorrendet a kigyártásról, ezt ki kell egészíteni a tervrajzok alapján. Természetesen a tervrajzok maketteket meg kell fizetni, azonban sajnos sokszor előfordul, hogy egészen pocsék árú dobozokért is sok pénzt fizetünk, vagy akár az is, hogy átlagosan csak egy kicsit jobb minőségűt irrealisan magas árat kérnek. Az előregyártás körülményeinek az árszámvetés mellett nagyon fontos, hogy tudjuk, mire számíthatunk, amikor kibontjuk a dobozt. Átlagosan ez az ár a leggyakoribb selymes hibákat, amelyek egyben sajnos ártrendeknek számíthatnak a kité készítésénél. Az alapanyag: a kité többsége a legrosszabb minőségű, legolcsóbb lemezről kapjuk a lezerválgott bordákat és gerinclemezt. Sajnos ezek egy része eleve gárral, az árú társorban szótvalynak a rútegek, csak a baj van velük. A lezerválgás pedig, bár jó hangzik, kité alapvető hiányossággal is lehet megvásárolni, hogy a lezerválgás a fa felületét, amit hosszas csiszolással lehet eltávolítani. Ez maximum akkor lehet jó megoldás, ha a hajó egésze festve lesz. További ártalános problémák a rossz minőségű, vagy az adott célra rossz megválasztott faanyag: ez utóbbi is gond, hiszen nincs értelme egy zengzetes nevet egzotikus keményfát mellékelni alsó palánkhoz, ha a hajó egésze festve lesz. További ártalános problémák a rossz minőségű, vagy az adott célra rossz megválasztott faanyag: ez utóbbi is gond, hiszen nincs értelme egy zengzetes nevet egzotikus keményfát mellékelni alsó palánkhoz, ha a hajó egésze festve lesz. További ártalános problémák a rossz minőségű, vagy az adott célra rossz megválasztott faanyag: ez utóbbi is gond, hiszen nincs értelme egy zengzetes nevet egzotikus keményfát mellékelni alsó palánkhoz, ha a hajó egésze festve lesz.

Az ÁjgyÁk lafettÁjit meg inkÁjbb csak mÁrtÁkkel emlegetem, ezeket az alacsonyabb minÁsÁgÁ± gyÁjrtÁk esetÁn azor kellene dojni, a doboz felnyitÁjsa utÁjn. A fent felsorolt hibÁjakra nagyon Árdemes odafigyelni, amikor kit vÁjsÁjrlÁjsÁjn tÁjrtÁ¼k a fejÁ¼nket. Árdemes kÁjrtbejÁjri a tÁmÁjt, tÁjÁkozÁdni, mert kellemtelen meglepetÁsek sokasÁjga Árhet hajomakett.hu-ra felrakott cikkÁ¼nben kemÁny kritikÁjt kapunk a hajÁ³ alapvetÁ minÁsÁgÁt (nem az ÁopÁ-tÁ Á¼gyess gondolok), illetve tÁjrtÁnelmi hitelessÁgÁt tekintve gyakorolttab, tapasztaltabb Ás tÁjbb ismerettel rendelkeztÁ ÁopÁ-tÁ azt esetleg rosszul ÁrtelmezzÁ¼k. Amikor valaki ilyen kritikÁjt kap, jusson eszÁbe, hogy a tapasztaltabbak nem ellenÁ¼nk, hanem ÁrtÁ¼nk Á-rjÁj a kritikÁjkat! A dolgunk nem megsÁrtÁdni, hanem kijavÁ-tani a hibÁjt, a sajÁjt igÁnyei szerint! TermÁszetesen nem vÁjrhátÁ³ el mindenkitÁ¼, hogy tÁkÁleles tÁjrtÁnelmi hÁ±sÁggel akarja megÁopÁ-teni a modelleket, de bizonyos minimÁlis ismeretek, alapelvek betartÁjsa kÁjtelezÁ, ugyanis bizonyos szint alatt nem hajÁ³makett-ÁopÁ-tÁsrÁ¼ szÁ¼ a dolog...]Nos, az eddig leÁrtak alapjÁjn bÁjtorkodtam egy ajÁjnÁjst ÁjsszeÁjllÁ-tani. Az ajÁjnÁjjs, mint azt korÁjbban Ártam, szubjektÁ-v. TermÁszetesen nem minden doboz tartalmÁjt ismerem, sÁ¼, jÁ³pÁjrt mÁjrkÁjval sem talÁjlkoztam mÁg áÉzÁ¼lÁbenáÉ. Tapasztaltabbak Ás kezdÁk meglÁjtÁjsaira, interneten olvashatÁ³ vÁ alapozom, amit Árok, de remÁlem áÉ“ sÁ ez a cÁl vezÁrel áÉ“ hogy segÁ-tsÁget tudok vele nyÁjtani a teljesen kezdÁk vÁ szÁjmÁjra.

kategÁria: nem ajÁjnolt gyÁjrtÁ³k. Sajnos az elsÁ fontos megÁjllapÁ-tÁjsom, hogy a hazÁjnkbar kit hajÁ³makettek tÁjbbÁgÁnek megvÁjsÁjrlÁjsa nem mÁjs, mint pÁnzkidobÁjs. A minÁsÁgi mÁrce legalÁjt az Artes Latina Ás Mamoli kitek jelentik, illetve ebbe a csoportba sorolÁjm mÁg a Constructo-t Ás a Mantua-t is. Ezek a gyÁjrtÁ³k a legtÁjbb esetben tÁjbb, ha nem az Ájsszes fent ismertetett sÁlyos hibÁjt elkÁjvetik. Ezeknek a gyÁjrtÁ³knak a kÁ-nÁjllata kb. olyan szÁles, mint amennyi fÁle mÁretarÁjnyban gyÁjrtanak. Ez azt jelenti, hogy a lehetÁ legkevesebb, legvacakabb tÁj megtermelt alkatrÁszot dobÁjllÁjk bele a bodozokba egy-kÁt marÁk fa kÁ-sÁretÁben. MÁjrt maguk a tervrajzok sem hasznÁjllhatÁ³akÁ komolyabb ÁopÁ-tÁsre, a tÁjrtÁnelmi hitelessÁgrÁ¼ szÁ³ sincs. Az alatrÁszek nÁha egÁszen vannak dolgozva (pÁjntok, csigÁjk, stb.), csak sajnos atÁjnyntalanok Ás nem illenek az adott hajÁ³ra. kategÁ³ hasznÁjllhatÁ³, javÁ-thatÁ³ kitek, tehÁjt azok, ahol mÁjrt van annyi elÁnye a kitnek, hogy esetleg csak nÁhÁjny alkatrÁsz(tÁ-pus) cserÁ¼lÁvel, javÁ-tÁjsÁjval, a tervek kicsi mÁ³dosÁ-tÁjsÁjval kielÁgÁ-tÁ eredmÁnyt lehet elÁrni illetve alapot kÁ-nÁjllnak egy szÁp, helyes makett elkÁszÁ-tÁsÁhoz. Ezek a kitek nÁha mÁg szenvednek az elÁzÁ kategÁ³ de mÁjrt nem olyan nagy arÁjnyban. A Panart, Sergal Ás a Corel kitjei ezek, amik itthon szintÁn elÁrhetÁek, Ás egÁsz j alapot szolgÁjllatnak egy-egy hajÁ³modell megÁopÁ-tÁsÁnek. Az alapanyagok minÁsÁgÁre itt mÁjrt nem szokott panasz de a mÁretarÁjnyok itt is eklektikusan vÁjltoznak, ami nem jÁ³, mert Ágy nem lehet egy standard mÁretarÁjnyÁ³ modell mellÁ tenni, ÁjsszehasonlÁ-thatatlan lesz. TalÁjn mindhÁjrom gyÁjrtÁ³ esetÁn igaz hogy elÁggÁ drÁjgÁjk a modellek a minÁsÁgÁghoz kÁpest. Az Ágynevezett dÁ-szÁ-tmÁnyek kivÁtel nÁ¼l¼l frÁjccsÁjntÁjtt fÁom fÁjrtmedvÁnyek. LÁjtt pÁldÁjt arra, hogy valaki alapnak vÁjsÁjrolta meg a hajÁ³t, a dÁ-szÁ-tÁseket azonnal kidobta Ás mind helyett sajÁjt kÁ (pl. Bill Short: Sovereign of the Seas). TermÁszetesen az Ájrt sem mindegy, gondoljuk meg, megÁri-e szÁpen megÁopÁ-tett hajÁ³nkat jelzÁs ÁrtÁkÁ±, frÁjccsÁjntÁjtt femalkatrÁszek tÁjrtkelegÁvel elrondÁ-tani? AzÁrt lett ilyen ezen gyÁjrtÁ³k besorolÁjsa, mert csak jÁ³ alapokat nyÁjtanak nagy hajÁ³khoz, de azt igen drÁjgÁjn teszik, mikÁjzben dÁ-szes hajÁ³k kitjeit adjÁjk el ormÁ³tlan, gusztustalan frÁjccsÁjntÁjtt hulladÁk-dÁ-szÁ-tmÁnyekkel. KategÁria, aj gyÁjrtÁ³k. TÁkÁleles kit (Ás tÁkÁleles modell egyÁjllalÁjn) nem lÁtezik, de vannak olyan gyÁjrtÁ³k, akiknek a kitjei áÉz pÁnzÁ¼ketáÉ: vagy drÁjgÁjn, de nagyon jÁ³ kitek adnak ki (pl. Amati, Victory Models sorozat áÉ“ HMS Granada), vagy re olcsÁ³n nagyon kevÁs javÁ-tÁjst igÁnylÁeket, jÁ³ alapanyagminÁsÁggel (Billing Boats, OcCre). Sajnos ebbÁ¼ itthon csak az Amati modellek elÁrhetÁek, illetve esetleg a Billing Boats. Az Amati sokszor pÁldaÁrtÁkÁ± kitekkel Ájll elÁ, az alapan rendben van, szÁjmos Ás szÁjmtalan kiegÁszÁ-tÁvel, kÁ¼lÁjrt megvÁjsÁjrolhatÁ³ anyaggal is rendelkeznek. TermÁszetesen az ornamentikÁjk terÁ¼letÁn kÁjzel sem ideÁjis, de legalÁjbb mÁretarÁjnyos, esztÁtikus, sÁ¼t esetenkÁnt tÁjrtÁnelmileg helyes dÁ-szÁ-tmÁnyeket is kÁpesek kÁszÁ-teni. A mÁretarÁjnyok kezdenek helyre kerÁ elÁszeretettel alkalmazÁjk az 1:60-at, sok kitj¼k kÁszÁ¼l 1:50-ben Ás 1:100-ban is. A tervrajzok minÁsÁge vÁjltozÁ³, tÁ¼ bÁbeszÁdÁ±ek, de tÁjbbÁgÁben jÁ³ tervrajzok. TermÁszetesen a tÁjrt megtermelÁs adta korÁjtok jelen vannak, de ÁrezhetÁen kevÁsbÁ¼, mint az elÁzÁ kategÁ³riÁjknÁj. ElÁg szÁles paletta Ájll rendelkezÁsre, tÁmavÁjllasztÁjs tek SzÁjmos tÁjrtÁnelmi kor hÁ-res Ás kevÁsbÁ¼ hÁ-res hajÁ³tÁ-pusÁjnak replikÁjÁjt ÁjrusÁ-tjÁjk. KiemelkedÁ minÁsÁgÁv vannak, ez a Victory Models nevÁ± al sorozat, ahol tÁjbb teszt szerint is igen kiemelkedÁ¼t alkottak. A leÁ-rÁjsok, ÁjsszeÁjllÁ-tÁjisi Á¼tmutatÁ³k szintÁn tisztessÁgesek, de ne feledjÁ¼k el, hogy ez nem egy olcsÁ³ kitygyÁjrtÁ³, mÁgis, szÁ vÁlemÁny szerint megÁri megvenni a kitjeiket, Ás van is mibÁ¼ vÁjllasztani. TulajdonkÁppen aki nem ragaszkodik a konvencionÁlis mÁretarÁjnyokhoz, annak a szÁjmÁjra ideÁjis vÁjllasztÁjs lehet. Ebbe a csoportba tartozik mÁg a hazÁjnk szintÁn elÁrhetÁ Corel, szintÁn nem olcsÁ³ kitek gyÁjrtÁ³ja, ez a mÁjrtka a viszonylag kis vÁjllasztÁka Ás helyes mÁre miatt kerÁ¼lt ebbe a csoportba, a minÁsÁgen felÁ¼l, termÁszetesen. A dÁjn Billing Boats rendkÁ-vÁ¼l patinÁjs, esztÁtiku megjelenÁsÁ± kitek dob piacra, sok pozitÁ-vummal. SzintÁn nem olcsÁ³, de elÁrhetÁ ÁjrtÁ³ kitek, bÁjrt meglehetÁsen kicsi vitorlÁshajÁ³ vÁjllasztÁkuk. A csoportba tartozik mÁg 3 kevÁsbÁ¼ ismert Ás itthon nem is forgalmazott mÁjrtka,Á a span OcCre, az olasz Aeropiccola Ás az angol CalderCraft. Az OcCre hajÁ³ mellett hintÁ³modellekkel is foglalkozik, az ÁrdekessÁg kedvÁÁrt. FelsÁ kÁjzeps ÁjrszÁ-nvonlat kÁpvisel, csak spanyol vitorlÁjsok kitjeit Ájrtulja, nagyon esz kiegÁszÁ-tÁ¼kel. A faragÁjsok, ornamentikÁjk esztÁtikusak, rÁszletesek. MegjelenÁsÁben ezek a kitek leginkÁjbb az ArtesanÁ Latina kitekhez hasonlÁ-tanak, ennek a gyÁjrtÁ³nak is nehÁz lesz leszokni a mahagÁ³nirÁ¼. A CalderCraft kitek jÁ³szerivel angol hajÁ³k kitjei, megfelelÁ minÁsÁgÁben. A NelsonáÉ™s Navy sorozatuk 15 db angol hajÁ³ azonos mÁretarÁjrt makettjÁbÁ¼ Ájll, nagyon impozÁjns sorozat, bÁjrt esetenkÁnt az azonos hajÁ³k kÁjzÁ¼l pl. az Amati-t ajÁjnllÁjk inkÁjbb. AprÁ³ hibÁjk vannak, de ezektÁ¼ el lehet tekinteni Ás az Ájrt sem vÁszes. Az Aeropiccola gyÁjrtÁ³ tÁ¼ sok informÁciÁ³va nem rendelkezek, korÁjbban egÁszen kedveltek voltak a kitjeik.

KategÁria. KiemelkedÁ minÁsÁg. Árdemes kategÁriÁjba tartozÁ³ makettek egyike SEM elÁrhetÁ MagyarorsÁjgon, holott sok esetben ezt az Ájrt nem indokolja. Nem feltÁtlenÁ¼l a legdrÁjgÁjbb a legjobb, de az biztos, hogy a kis pÁldÁjny szÁjmban, kis vÁjllasztÁkkal dolgozÁ³ modellgyÁjrt kitjei ÁjllalÁjban jÁ³ minÁsÁgÁ±ek. RÁjgtÁjrt ki kell emelni a Model Shipways nevÁ± gyÁjrtÁ³t, aki, lÁvÁon EgyesÁ¼lt Á¼llat csupÁjn amerikai vitorlÁshajÁ³k modelljeit gyÁjrtja, viszont abbÁ¼l sokat, kÁjzel 40 fÁle hajÁ³modell vÁjsÁjrolhatÁ³ meg.

A kitek Ájra nem tartozik a drÁjga kategÁriÁjba, viszont a minÁ'sÁgÁ¼k kivÁoteles. RÁszletessÁg, pontossÁjg jellemzi Á ÁjsszeÁjllÁ-tÁjisi ÁotmutatÁ helyett gyakorlatilag egy 60-70 oldalas kÁjnyvet mellÁkelnek minden dobozhoz, Áogy, hogy akÁj egy kezdÁ is simÁjn eligazodik benne Áos Ájssze tudja ÁjllÁ-tani a makettet. Sajnos nehÁozkes beszerezni itthon, rÁjadÁsul EurÁpÁjban szÁ±k keresztmetszet lehet, hogy valÁszÁ-nÁ±leg kevÁos makettezÁt Áordekel áēzideÁjtāē az amerikai vitor tÁjrtÁonete. Az ÁjsszeÁjllÁ-tÁjisi ÁotmutatÁzik elejÁon egyÁobkÁont rÁszletes tÁjrtÁonelmi ismertetések, valamint, korab fánykÁpek (ha láteznek), rajzok, stb. talÁjihatÁak. TovÁbbi eurÁpai gyÁjrtÁs az Euromodel. MindkettÁ kis vÁjlasztÁokkÁ kevÁos máretarÁjnyal dolgozik. Kitjeik kÁjzÁjtt egÁszen komoly irodalommal rendelkezÁ XVIII. szd-I vitorlÁsok kicsinyÁ-mÁjsai szerepelnek, termÁszetesen nem Áoppen olcsÁn. Az egyes elÁrhetÁ kit májrkÁj ajÁjnÁjisa mellett fontosnak tartó azt is, hogy az ajÁjnÁj szemÁlyre szabott legyen, kinek-kinek igÁnyei Áos pÁnztÁjrcÁjja szerint. Ezek alapjÁjn:- ha mindÁjssze egy esztÁtikus makettre vÁjgyuk, ami szobÁjnk dÁ-sze lehet, azonban (remÁlhetÁ leg egyelÁre) nem Áordeke máretarÁjny, a tÁjrtÁonelmi hitelessÁg, tehát csak egy szÁp hajÁt szeretnÁnk, akkor is szem elÁtt kell tartanunk, hogy feltehetőleg nem egy csomÁ pÁnztÁ elKÁjltÁsÁvel, illetve kÁnszervedÁsek ÁtjÁjn kÁ-vÁjnjuk megvalÁsÁ-tani, hanem alkotÁj ÁjrtÁj mável. Májrr ebben az esetben is az ajÁjnott kategÁriÁj bÁvÁjlogassunk, ha tehetjÁ¼k. Nagyobb hajÁk (Áorperse elÁg rendelkezsre ÁjllÁ idÁ Áos megfelelően mály pÁnztÁjrcÁ!) esetÁon a hasznÁjhatÁ kategÁria is megfelelő. Ha tÁjbb hajÁt is ÁopÁ-teni szeretnÁnk mág, gondolkodjunk el a máretarÁjnyon. Az egymÁj mellÁ ÁjllÁ-tott Ájsszevis máretarÁjnyÁ hajÁk nem mutatnak jÁt, nem lehet ÁorzÁÁkelteni az arÁjnyokat. Á%ordemes a standard, de lagalÁjbbis azo máretarÁjnyÁ hajÁkban gondolkodni, olyan máretarÁjnyokban, ami sokszor elÁfordul sok gyÁjrtÁnÁj. Az ajÁjnott kategÁria itt is megfelelő.- Ha a máretarÁjny Áos az esztÁtika mellett a tÁjrtÁonelmi há±sÁg is szÁjmÁ-t, akkor májrr ne dolgozunk van. TermÁszetesen ilyenkor szÁ¼ksÁges a megfelelő irodalom olvasÁjisa, a referenciaanyagok gyÁjtÁse, majd az ennek legjobban megfelelő kit kivÁjlasztÁjisa, amit fel is javÁ-thatunk igÁny szerint. Az a jÁ, ha minÁl kevesebb terÁ¼leten sÁjtanak bennÁ¼nket a tÁj megtermelés hájtu¼tÁ-i, sÁ a pÁnztÁ¼nkÁort egy relatÁ-ve jÁ alapot kapunk. Az ajÁjnott kategÁria hajÁi sok esetben májrr kÁjzel vannak ehhez, mág a kiemelkedÁ kategÁria bizonyos darabjai a megfelelő Ájrr megfizetése ellenÁben szinte tÁkÁleteset nyÁjtanak. [ElÁfordulhat, hogy mág a legpontosabban visszaakit sem elÁgÁ-ti ki igÁnyÁ¼nket. Ha elmegy valaki a National Maritime Museum-ba, vagy a Museo Naval Madrid-ba, vagy a Musée de la Marine-ba PÁjriszban, hazafelÁ jÁjvet májrr biztos ott motoszkÁj majd benne, hogy kellene admiralitÁj (admiralty, azaz bordÁj-palÁjnkos, teljesen há± szerkezetÁ±) hajÁt ÁopÁ-teni. SzÁjmukra is van kit megoldÁj, ha nem rendelkeznek otthon az egyes bordÁj egyÁni megmunkÁjÁjshoz szÁ¼ksÁges fá±rÁsz- Áos csiszolÁgÁppel. A szÁjzadmillimÁter pontos bordÁj Án. "timbering set" keretÁben (csak faanyag) megvÁjrolhatÁak bizonyos speciÁjilis gyÁjrtÁknÁj. TermÁszetesen a kÁ-nÁjlat rendkÁ-vÁ¼ kicsi, sok esetben mindÁjssze 2-3 hajÁ admiralty kitje ÁrhetÁ el egy gyÁjrtÁnÁj. Az Ájrrak meglepÁ mádon vÁjltozatosak, mindenesetre bÁven ÁjsszevethetÁek egy Panart/Sergal 100 ezer forintos kit ÁjrtÁjval. Vajon melyik Áori meg jobban?]

SpeciÁjilis, admiralty kitek pl. Harold Hahn: <http://www.dlumberyard.com/Hahn/HaroldHahn.htm> ElÁrhetÁ'sÁg, beszerzÁsi lehetÁ'sÁgek: Ahogyan azt korÁjbban má Ártam, MagyarorsÁjgon, elsÁsorban Budapesten elÁrhetÁ nÁhÁjny makettbolt polcain, illetve internetes webbölkben szÁjmos gyÁjrtÁ kÁ-nÁjlata. Mivel nem nagy a tolongÁj ezekÁort a makettekÁort, ezÁort gyakran gyÁor a vÁjlasztÁok, illetve rendelÁs ÁtjÁjn lehet hozzájjutni. Ilyen portÁj pl. a <http://www.fabulis.hu>, ahol fáleg elÁrendelhetÁek a kitek. Sajnos ahogyan emlÁ-tettem, igen gyatra gyÁjrtÁk kitjeit lehet megrendelni, a legalacsonyabb minÁ'sÁgeket, ezÁort a kitek beszÁjllÁ-tÁjisa kÁtsÁges (jÁmagam 1 Á% VET vÁjrtam, mire megjÁjtt a Mamoli Gretel-je hiÁjnytelenul, ami egy kis doboz marÁok fájval 18 ezer forintÁort). TermÁszetesen ez nem a forgalmazÁ hibÁjja volt, de ezt a megoldÁjst senkinek nem javasolom. A boltokban az egyes kitek pedig lehet, hogy Áovek Áta ott porosodnak májrr, lehetsÁges, hogy az Áta Áj-tott is a cÁg a dobozon, kijavÁ-tott valami hibÁj. Az ÁjldonsÁjgok pedig gyakran elÁrhetetlenek. Ilyen mádon Áon a belfÁjldi vÁjÁjrlÁjst alapvetÁen nem tÁjmogatom. Kis vÁjlasztÁok, megbÁ-zhatatlan beszÁjllÁ-tÁj, rossz gyÁjrtÁk, magas Ájrrak. Mindemellett megjegyyezÁom, ami az ajÁjnÁj sbÁj is talÁjn kitÁ±nik: a magyar kÁjzÁjnsÁgnek el lehet adni drÁjgÁjra a legrosszabb kiteket is, akkor meg márt hoznÁjnak ide elÁrhetÁ ÁjrtÁ, minÁ'sÁgÁgi dobozokat? Ehelyett szorgalmazom mindenki szÁjmÁjra az internet hasznÁjlatÁj. BÁjrmely bank ad ki dombornyomott bankkÁjrtÁj, vagy Áoppen speciÁjilis internetes vÁjÁjrlÁjra látrehozott kÁjrtÁj, melynek segÁ-tsÁgÁvel biztossÁjgosan lehet vÁjÁjrolni az interneten keresztül¼. SzÁjmos jobbnÁj jobb modellbolt látezik, melyek valÁban leszÁjllÁ-tjÁj a kÁ-vÁjnt makettet, termÁszetesen a postakÁjtsÁg esetenkÁont nem olcsÁ, lávÁon szÁ nagy bodozokrÁ. Ennek ellenÁre egy-egy, az ajÁjnott májrkanevek fáomjelzett kit kicsit magasabb Ájron is sokkal nagyobb ÁjrtÁjmet hozhat kÁszÁ-tÁjÁnek, mint a gyengÁobb, Áos csak elhanyagolhatÁan olcsÁbb verziÁ. Á%ordemes a jÁ modellek hájza tÁjÁjn szÁtnÁzni, tÁjbb forgalmazÁnÁj is. Nyugat-EurÁpÁjban a makettboltok (is) rendesek, a termÁkek megÁrkeznek. KÁjrtÁ¼lbelÁ¼l 7 Áve vÁjÁjrolok interneten keresztül¼ kÁ¼fÁjldrÁ, Áos májssnak a hibÁjÁj bÁvÁj mág sohasem kÁjrosodtam meg. Ha egyszer kÁjrtÁj bÁjlljuk, Áos megbizonyosodunk az internetes vÁjÁjrlÁj biztossÁjgÁjrtÁ, hamar rÁjÁjvÁ¼nk, hogy sok minden sokkal elÁrhetÁbb, mint az gondoltuk volna. A vÁjÁjrlÁj biztossÁjgossÁj tehetÁ felelÁ'ssÁggel (Á¼gyelÁ¼nk, hogy adatainkat csak az arra illetÁkesek kapjÁj meg), erre láteznek megfelelő internetes protokollok, melyek megbÁ-zhatÁak. Ha valaki regisztrÁjja a dombornyomott bankkÁjrtÁjÁjrt a <http://www.paypal.com> oldalon, gyakorlatilag biztossÁjgosan fizethet, mivel ha olyan oldalon, webbölkben vÁjÁjrol, akik paypal-t fogadnak el, akkor a fizetése sorÁjn az tÁjrtÁonik, hogy mi a bank felÁ adunk egy megbÁ-zÁjst, hogy ha a májssik fáoltÁ' jÁjrt a kÁrÁos a paypal-rÁ, akkor fizesse ki neki az Ájltalunk megadott Ájsszeg lányeg, hogy a májssik fáol nem lájtja a banki adatainkat. A kÁjrtÁjnkat kÁjzvetlenÁ¼lis hasznÁjhatjuk, de ezzel vigyÁjznunk kell. Az internetes vÁjÁjrlÁj sem jÁjrt nagyobb kockÁjzattal, mintha Ájrtvernek egy kÁszpÁnzes vÁjÁjrlÁj sorÁjn egytetszÁleges boltban. A bankok kÁjzÁjtt meglehetősen sok nyoma marad a tranzakciÁknak. A gyÁjrtÁktÁ¼ kÁjzvetlenÁ¼l is lehet rendelni, ilyen esetekben a reklamÁciÁ pl. elÁggÁ rugalmas dolog, ha szÁ¼ksÁg van rá. Banki ÁjttalÁjst csak vÁgsÁ esetben hasznÁjllunk, mivel ez elÁggÁ drÁjga lehet, illetve kÁszpÁnztÁ k¼ldÁsÁot postÁjn Sv vÁjÁjrlÁjst tehát biztossÁjgossÁj tehetÁ interneten, de egy dolgot nem tudunk megkerÁ¼lni: ez pedig a nyelvtudÁj. Sajnos alapszinten mindenkÁppen Áorteni kell angolul (vagy nÁmetÁ¼), ez nyitja meg a lehető legnagyobb utat az internet felÁ. pÁnztÁforgalmi Á¼gyleteink esetÁben sem Ájrt, ha ráj tudunk kÁrdezni az eladÁra e-mailben, el tudjuk intÁzni, ha valami

probléma van. Ha mindezeknek hájján lennénk, akkor meg kerjünk meg egy ismerőst! Fontos megemlíteni, hogy a kitek mellett más dolgok is beszerezhetők, akár tervrajzok, faanyagok és kiegészítők is (Ágyak, korlátok, csigák, kátelek, stb), szintén érdemes ezeket is felkutatni. Végezetül néhány hazai és külföldi webbolt linkje: 1: <http://fabulis.hu> 2: <http://www.mkmodell.hu> 3: <http://modellfutar.hu> 4: <http://replica.hu> 5: <http://www.amazon.de> 6: <http://www.moduni.de> 7: <http://drexlers-modellbau.de> 8: <http://online-hobbies.com> 9: <http://www.krick-modell.de> 10: <http://www.cornwallmodelboats.co.uk> Tényleg egy kis kiegészítőst. Mivel a kezdő makettezők leginkább a hájján kiegészítőben lévő vitorlások iránt érdeklődnek elsősorban, ezért kiegészítőben tölthető szedőkhöz néhány ilyen alapjain, hogy mely gyártók, milyen makettárnyokban, s mennyire gyártják. A konkrét világszerte terméskészítéshez szükséges ártékot meg kell nézni, hogy a megfelelő kitért ki tudjuk választani. A csak saját modell készítéséhez szükséges, hiszen a hajókat magukat nagy valószínűséggel ismerik, tehát rajtuk egy-egy dobozgrafikára azonnal meg tudják mondani, hogy elvileg használható-e a kit. Magyarországi vásárlás esetében természetesen a legrosszabb taktika az eladásra való törekvés, hiszen egyrészt nem lehet hozzá, másrészt eladni akarás nélkül a hajókat: Bounty, Cutty Sark, Mayflower, Santa Maria, Victory és Wasa. Ezen hajók kitjei - mivel az érdeklődés előre nagy rájuk - a kitgyártók társaságának katalógusában szerepelnek. Az alábbi táblázatban látható, mely gyártók milyen makettárnyban gyártják ezeket a maketteket és szerezhethetők be. A táblázatban az első sor az ár, ami előfordulhat, illetve ha ez van a végén, akkor Európában, Amisodok a makettárnyot mutatja, a harmadik pedig a készítéshez szükséges forrás (a fentebb megadott internetes modellboltok listájában a megfelelő számmal). Ha több számmal van, akkor több helyen is kapható a modell.). Az árak a hivatalos honlapokról nem deríthetők ki, mert alapvetően hibás a hivatalos honlapok!

Sark

L.

Boats

3

M

260

Á

Á

cikkben árt ajánlás, áttekintés alapján mindenkire rábá-zom, hogy kiválassza a számjára megfelelő modellt, amennyiben a fenti hajók valamelyikét akarná megvásárolni. Ezzel azért is a kitgyártók cégek katalógusában, kitjeinek, illetve azok tipikus árnyékának és hájjáinak bemutatásait. Remélem, segítséget tudok nyújtani mindazoknak, akik első kitjüket vásárolásukban társaságunk a fejüket, hogy ne ugorjanak be bárminek (mint ahogy én tettem anno). Társaságunk modell vagy nem láthat, mindig mindegyiken lehet megjavítani találni, a kártyák csak az, hogy egy általános magyar hájját szíjára tetemes árszeget jelentő több 10 ezer forintért egy használható, szép, szép-táje számjára ártékot készítsen nyújtás, helyes modellt, vagy 2 márkát fűt és egy zacskó fröccsöntő fűtmet kapunk? Mindazonáltal, remélem, sikerült érzékelni a leletet a fahajók kitekkel kapcsolatban kialakult általános folklorizációt! Jársz ártékot, hasznos idételt és ká-ványok!